

I Sulat Pablowe dob de Munur bé Kristowe dob Roma

Been i niy sébaane bé de sénulat Pablo fégétoro bé de munur bé Jesu Kristowe. Bé gétahe, toow fo mérarék i Pablowe bé de munur bé Jesuse, atin ménuyot méméléhu bero. Endob tidéw béno, méntefégítøy Jesuse dob Pablowe tidéw dob lawayo. Tidéw béno, bénalengén i fédéw Pablowe brab ménwaléy munur bé Jesuse. Tidéw man béno, ménwaléy i Pablowe bantugan muret fantag bé Jesuse. Séménugud mangéy dob de médoö do ingéd inok féunuré noy de étew dob Jesu Kristowe. Atin médooy de ménunur sabaf bé kéuret Pablowe ni.

Amun sénulat Pablowy ni sulat dob de munur do bati dob Roma, énda séna énggéangéyén de diyo. Endob ménuyot foy Pablowe mangéy diyo. Mélaw sénulatén i ni fégéségifaén bero. Sénulatén soy ni inok toroé no bero fantag bé Jesu Kristowe. Ténoro Pablowe so bé i kéluhanay de étew, wén i do sala ro. Atin i bayad i salae, been i kéléhue. Endob i Tuluse, sénuguén i Nga ne Jesu Kristo dob duniyae ni inok féléhuén. Ménléhu i Jesuse génantino noy de kéilawan. Mélaw fésagadéy Tulusey de sala i de étew amuk munur ro bé Jesuse. Atin i de munur bé Jesuse, féwaléyéy Tuluse bero métintu dob adafa nuwe. Been i niy kétoroe dob ni sulat Pablowe ni.

¹ Begéney Pablowe sulata ku begom do munur bé Jesuse dob ingéde Roma. Begéney ségétéwe sugu-sugué Jesu Kristowe. Fénémili i Tuluse begén

waléy apostol inok ureté kuy Fiyowe Uret fantag bé Jesuse.

² I ni Fiyo Uret, fénasad i Tuluse bé do gétah bé kéfésulat ne bé de sénarigo no muret bé kékéréd ne dob Mékétéfuwe Libro.

³ Atin i ni uret, been i niy fantage bé Nga i Tuluse, sani Kadna tome Jesu Kristo. Ségétew so kéilawan non ménunah tidéw dob katufua nuwe Datu Dabide.

⁴ Atin i Jesuse ni, Mékétéfu so Tulus non fénggitoy Noy Been i Nga i Tuluse bé kétébule ne bé barakat ne.

⁵ Atin sabaf bé sénugu Kristowe begén, niray i Tuluse begén i fiyowe galbék gu non fénwaléy i Tuluse begén ségétew apostol inok émbantug i Kristowe. Atin mélaw démoyunu magéw muret témore dob de étew dob kéluhanay de ingéd inok munur ro so bé Jesuse.

⁶ Atin fiyon i begome do munur bé Kristowe dob Roma, fénémili i Tuluse so begom waléy do kuyug Jesuse.

⁷ Mélaw sulata kuy kéluhana kome dob Roma do kénimuoy Tuluse brab fénémilién waléy kuyugén.

I Abay tome Tulus brab Kadnane Jesu Kristo mégédaw ro damén begom brab iray ro damén begom i métanéke fédew.

Fésalamat i Pablowe bé Tuluse

⁸ Ay niy sunguwe béréhé ku begom: Fésalamatu bé Tuluse dob Jesu Kristowe sabaf bé begome. Non énggélingooy kéluhanay étéwey fantage bé kénur gome.

⁹ Sabaf bé Tuluse, mégéroru gémalbék muret bé Fiyowe Uret fantag bé Nga ne Jesu Kristo. Atin

énggétigay Tulusey kédasala kuwe begom sénga tékélid.

¹⁰ Atin démoyunu mongot bé kédasala kuwe bé féfakayéy Tulusey kéagéw guwe mangéy témukaw begom amuk kétaya no, non ménrugayén i kétaya kuwe témukaw begom.

¹¹ Non toow fo méuyotu géségito begom inok gétoroo ku begom i ténero i Rémogor i Tuluse begén funa kom waléy méégét i kéunur gome.

¹² Mélaw séféfiyo tom fédew bé kéunur tome bé Kristowe.

¹³ Do dumo gu, méuyotu ké gétiga kom i ni, médoonén gule bénantak guy mangéye témukaw begom éndob wén foy manggae begén. Méuyotu damén mangéy diyaan inok géfénuro kuy de étew békén Judio dob begome dob Roma bé Jesuse, loo bé rénigo guwe dob de békén Judio dob de ségiyo ingéd.

¹⁴ Non maak wén i dakél utong gu dob kéluhanay de étew. Atin i bayad guwe de, been i kéuret guwe fantag bé Jesuse. Fatut ureté ku dob de métillédtéd brab dob de léngléngén, dob de énggáfeganad brab dob de énda énggáfeganad.

¹⁵ Mélaw toowu fo méuyot muret bé Fiyowe Uret dob begome so do bati dob Roma.

I Fiyowe Uret

¹⁶ Enda fo mémalawu muret bé ni Fiyo Uret non fiyon fo ké ati munure de, i sunguwe do Judio brab tidéw béno do békén Judio, been so fukaséy Tuluse inok énda mékukumén.

¹⁷ Non ménfayag dob Fiyowe ni Uret bé féwaléyéy Tuluse métintuy de étew munur bé Kristowe sabaf

saén bé kéunur ruwe. Non wén i Ménṣulate Kébéréh i Tuluse mano, “I étewe ménwaléy métintu sabaf bé kéunur ne bé Tuluse, méuyag taman sa taman.”

Ménṣala i Kéilawane

¹⁸ Atin i Tuluse dob lawayo, fénggito noy kékérit ne bé de tete adat i de étew brab de sala ro. Non sabaf bé de tete rigoné ro, alangé roy toowe kétoro.

¹⁹ Kukuméy Tuluse bero non magad damén gésobuto roy fantage bé Tuluse. Non fénkéntayéy Tuluse nén i kéfégétiga nuwe de dob berowe.

²⁰ Mélaw énda i funay ségettéwe étew gébéréh mano, “Enda gétiga ku de ké wén i Tulus.” Non tidéw bé kélémbag i Tuluse bé duniyae ni, énggétuwanén i magufusae barakat i Tuluse bé ati lénimbag ne fiyon fo ké énda giton i Tuluse. Atin sabaf so bé atiy lénimbag ne, fatut gétigay kéluhanay étewe bé tintu Tulus i Tuluse.

²¹ I de ni do étew énda munur ro bé Tuluse, gétiga roy fantage bé Tuluse éndob énda fégadata ro de loo damén bé fatute. Enda so fésalamata ro de. Yamula i kéfégitung ruwe ménwaléy énda i lantékén brab maak délémon. Non éndaén gésobuto roy toowe tidéw dob Tuluse.

²² Atin fiyon fo ké béréhé ro do métillédtéd ro, éndob ménwaléy ro do dufang.

²³ Non énda féngadafé roy barakatane Tulus magufusa, yamula féngadafé roy de kéninontow rénigo ro loo bé falas i kéilawane énda magufusaén, brab do kloh manok, brab do binatang, brab do ulé.

²⁴ Atin non toow fo dufang i de ni do étew, téngak i Tuluse bero brab féndayaén bero rémigo

do tete kétaya ro. Atin mélaw toow fo tete brab mémémalay de kérigo ro bé de lowoh ro.

25 Atin énda munur ro bé toowe fantag bé Tuluse. Yamula munur ro bé de tugi. Féngadafé roy de lénimbag i Tuluse, énda féngadafé roy Beene léménimbag bé de ni. Médayéw damén i Tuluse taman sa taman. Amen.

26 Atin sabaf bé kétagak ruwe bé Tuluse, téngak i Tuluse bero brab fénfdayaén bero rémigo bé de tete do mémala kétaya ro. Fiyon i de libun bero, ménwaléy ro maak lagéy. Mika ro sétayan bé de lagéy loo damén bé fatute. Yamula sétayan ro falan bero do libun.

27 Atin i de lagéy rigoné roy tetee loo so bé ni. Ménwaléy ro maak libun. Mika ro sétayan bé de libun loo damén bé fatute. Yamula sétayan ro falan bero do lagéy. Rigoné roy toowe fo tete funa ro fatut mémala. Atin mémukum ro loo bé fatute sabaf bé de tete rigoné ro bé de lowoh ro.

28 Sabaf bé kéika ruwe munur bé Tuluse, téngak i Tuluse bero brab fénfdayaén bero bé de tete kéfégitung ro. Mélaw rigoné roy de tintu fo tete énda damén fatutén rigonén.

29 Atin falan tete i démoyune fénggitung ro. Ménwaléy ro do tete étew, do arumén, do rémigo tete, do toow fo médaléw, do méméléhu, do méuyot sétiboh, do tugién, do dusa, brab do géméno.

30 Atin démoyun émbéréh ro tete fantag bé de dumo ro brab mérarék ro bé Tuluse. Enda fégadata roy dumo ruwe brab toow ro fo félangka-langka. Toow ro fo furung mégitung bé de tete rigonén. Atin énda odoro roy sugu i de lukés ro.

³¹ Atin furah ro brab énda tumané roy de fasad ro. Atin énda mégédaw ro taloo no méuray i na ruwe bé dumo ruwe.

³² Enggétiga roy kékérén i Tuluse bé fatut méléhu i étew rémigo bé de ni do késalaan. Endob fiyon fo ké loo bé ni, fétausé ro soy de tete rigoné ro, atin méuyot ro de uman ké mamung soy de dumo étew bé de ni do rigoné ro.

2

I kékukum i Tuluse

¹ Mélaw gétiga tom fatut kukumén i de tete étew. Endob énda i ségétew begom gékukum bé de ni do étew non fatut gom so mékukum. Non rémigo gom so tete ségiléw bé berowe. Mélaw amuk dowoyé kom bero, dénowoy gom soy de lowoh gom.

² Atin gétiga tom mééntang i kékukum i Tuluse bé de étew rémigo tete loo bé de ni.

³ Fiyon fo ké dowoyé kom i de ni do tete étew, éndob fiyon i begome rémigo gom so tete ségiléw bé berowe. Mélaw kagom fégitungén de ké géséliyah gom bé kékukum i Tuluse.

⁴ Makom keeyén ké éndaén kailanga kom odoron i kétayay Tuluse non toow fo mégédaw i Tuluse brab tingkélé noy kékérit ne. Endob gétiga kom damén i funay Tuluse mégédaw brab témingkél inok gésénule gom bé de sala gom.

⁵ Endob toow fo métégas i de atura kom funa kom mika gésénule. Mélaw méumanan i kékéritoy Tuluse begom. Atin toow na fo géttimal i kékukum i Tuluse begom bé gaiwe fefégitoy noy méntange kékukumén.

6 Non iray i Tulusey fatute irayén dob séngae étew sabaf bé de rénigo no.

7 Wén i do étew rigoné roy fiyowe sénga tékélid non méuyot ro de ké dayéwéy Tuluse bero brab fégadata no bero brab iraya no bero bé umule magufusa. Mélaw tintu fo iray i Tuluse beroy umule magufusa.

8 Endob wén soy do étew toow fo do métung. Mika ro rémigo fiyo, yamula rémigo ro tete. Mélaw toow fo émbéyat i kékukum i Tuluse bero, non tintu fo mékérít bé de rigoné ro.

9 Toow fo kérasayan brab kérégénan i kéluhanay de étew rémigo tete, dob de Judio sungu, tidéw béno dob de étew békén Judio.

10 Endob i de étew rémigo bé fiyowe, dayéwéy Tuluse bero brab iraya no bero bantugan brab kédané noy kébuku ruwe. Sungu-sungu dob de Judio, tidéw béno dob de étew békén do Judio.

11 Non i kékukum i Tuluse toow fo mééntang, atin énda i ramigo no.

12 I de étew békén do Judio, énda gétiga roy de sugu i kitabe tidéw dob Moisese. Mélaw amuk gésala ro, kukuméy Tuluse bero, éndob énda usaré noy kitabe fégékukumén bero. Endob i de Judio, gétiga roy de sugu i kitabe tidéw dob Moisese. Mélaw amuk gésala ro, kukuméy Tuluse bero bé kitabe. Atin i bayad i sala i de étew kéléhu.

13 Non i Tuluse énda féwaléyé no métintuy étewe mégélingo saén bé kitabe. Yamula béréhéy Tuluse métintuy de étew modor bé kitabe.

14 I de étew békén do Judio, énda gétiga roy kitabe tidéw dob Moisese. Endob fiyon fo ké énda gétiga

roy kitabe, wén i no géodoro ro soy atiy ménsugue dob kitabe. Non gétiga ro dob de fédéw roy atiy fatute rigonén. Mélaw maak wén soy kitab dob de fédéw ro.

¹⁵ Bé de fiyo rigoné ro, fégito ro gétiga ro dob de fédéw roy fatute dob kitabe. Atin gétiga ro so dob de itunga roy fatute brab tatee. Non amuk rigoné roy fiyowe, moror ro. Endob amuk rigoné roy tatee, tete soy fédéw ruwe de.

¹⁶ Mélaw loo bé niy kékukum Jesu Kristowe bé de ménbunéy do kéfégitung i de kéilawan bé gaiwe fékukuméy Tuluse loo bé ménbéréhe dob Fiyowe Uret ureté ku.

Fantag bé de Judio

¹⁷ Atin fantag bé begome do Judio. Méuyot gom de fo ké fédawét gom i de lowoh gom do “Judio”. Atin sémarig gom bé kéodoro kome bé kitabe brab félangka-langka gom non begom i fénemili i Tuluse.

¹⁸ Gétiga kom i kétayay Tuluse rigoné kom atin gétiga kom i fatute non ténero i kitabe begom.

¹⁹ Makom ké begom i manangguwite bé de étew maak langafén non énda gétiga roy fantage bé Tuluse. Brab makom ké begom i do maak solo émfégito bero bé agéwone mangéy dob Tuluse.

²⁰ Atin makom ké begom i do téromo bé de du-fang, brab do maistéro dob de étew mantu séna méngganad fantag bé Tuluse. Loo bé niy kéfégitung gome non niray i Tuluse begom i kitabe, atin diyo giton i tintuwe kégétigan brab toowe.

²¹ Démoyun gom téromo dob de ségiyo, éndob fatut toroé kom i kagome lowoh. Téromo gom makom, “Kagom ménakaw”, éndob ménakaw gom so.

22 Béréhé kom makom, “Kagom lémamfa”. Endob lémamfa gom so. Brab bénréh gom mika gom bé de kéninontow, éndob mahur gom dob de lawi féngadafan inok ménakaw do kéninontow.

23 Félangka-langka gom non niray i Tulusey kitabe dob begome. Endob fémalané kom i Tuluse bé éndae kéodoro kom bé kitabe.

24 Wén i Ménsulate Kébéréh i Tuluse mano, “Ménbéréh i de békén Judio tete fantag bé Tuluse non bé de tete rénigo gom do Judio.”

25 Atin i begome do Judio, makom ké toow fo mélaga i kétulie begom. Atin toow, wén i lagaén amuk odoro kom i kitabe. Endob amuk énda odoro kom i kitabe, énda i laga i kétulie begom.

26 Ufama, i étewe békén Judio, fiyon fo ké énda méntulién, amuk odoro noy kitabe, maak méntuli so dob adafay Tuluse.

27 Mélaw i de étew békén Judio do énda méntulién, amuk modor ro bé kitabe, fégito ro bé fatut mékukum gom. Non énda odoro kom i kitabe fiyon fo ké dob begome sénulat i kitabe ni, brab do méntuli gom.

28 Non i étewe métandaan saén i lowoh ne bé kétulie de éndob énda séna méntintuy fédew ne, békén tintu Judio. Non i funane fétuli békén saén dob lowohe.

29 Yamula i tintuwe Judio, been i étewe métintuy fédew ne. Non maak méntuli i fédew ne non fénwaléy i Rémogor i Tuluse métintuy fédew ne. Békén i kitabey ménféwaléye de méntintu. Atin i étewe ménwaléy méntintu non bé galbék i Rémogor i Tuluse, médayéw i Tuluse de, fiyon fo ké énda médayéw i de étew de.

3

¹ Amuk toow i ni, aw wén i laga i étewe ké Judio loo ké énda? Aw wén i laga i kéfétulie loo ké énda?

² Toow fo dakél i laga ne. Non wén i do dakél kéfiyonon niray i Tuluse dob betome do Judio. I sunguwe de, sénarig i Tuluse dob betomey Ménsulate Kébéréhén.

³ Fiyon fo ké i de dumo tom do Judio énda munur ro bé Kébéréh i Tuluse, been so tumanéy Tulusey fasad ne.

⁴ Non fiyon fo ké i kéluhanay de kéilawan do tugién, énda tugién i Tuluse. Non wén i ménsulate kékérén Dabide fantag bé Tuluse mano, “Falan fo toow brab métintuy kékérén me. Atin amuk wén i témo Beem, Been so téman i Tuluse.”

⁵ Endob amuk wén i dufang émbéréh mano, “Amuk rémigo tom tete, fiyo so, non gétigay de étew i kéfiyoy Tuluse amuk gito roy kétete tome. Non mas gésobuto roy fiyowe rigonéy Tuluse bé de rigoné tom. Mélaw énda fatutén kukuméy Tuluse betom.” Endob toow fo dufang i étewe gébéréh loo bé ni.

⁶ Békén toow i nan dufang kékérén, non amuk énda métintuy Tuluse, énda gékukumo noy kéilawane.

⁷ Atin amuk wén soy dufang étew émbéréh mano, “Fiyo so ké tugién tom inok giton i éndae kétugiéy Tuluse. Mélaw gédayéwoy de étew i Tuluse non toow na fo fiyoy Tuluse bé betome. Mélaw énda fatut tom mékukum bé de sala tom.” Endob toow fo dufang i ni kékérén.

⁸ Non ségiléw bé niy dufange kékérén mano, “Rémigo tom tete inok méumannan i fiyowe.” Toow fo dufang i nan kéfégitung. Endob wén i do étew

téménifu begén bé bénréh gu kun i nan kédufangan. Endob énda i énggérého ku loo bé nan. Fatut mékukum i de étew ménbéréh tugién fantag bé begéne loo bé nan. Atin mékukum ro mon.

Enda i métintu étew

⁹ I betome do Judio, katom fégitungén de ké toow na fo fiyoy katome gohon bé de étew békén do Judio. Non fénggit gun begom i funa tome ségiléw. Enda i sébidana tom do Judio brab de békén Judio non kéluhana tom énggésala.

¹⁰ Non wén i Ménsulate Kébéréh i Tuluse mano, "Enda i métintu dob adafay Tuluse, fiyon ségétew.

¹¹ Enda i gésobut bé Tuluse, brab énda i séméléd bé agéwone mangéy dob Tuluse.

¹² Non i kéluhanay étewe téntagak roy Tuluse. I kéluhanane réménigo tete. Enda i réménigo fiyo, fiyon ségétew.

¹³ I de ba ro maak do lébeng énda méntamfurén. Non toow fo tete i de kégébaa ro. Atin toow ro fo émbagér témugi. I de kébéréh ro maak bisa ulé.

¹⁴ Démoyun ron mémula brab mékétete fédew i de kébéréh ro.

¹⁵ Toow ro fo magad méméléhu.

¹⁶ Atin i kéluhanay géayo ruwe mébinasa brab káfasangan.

¹⁷ Sétiboh saén i gétiga ruwe.

¹⁸ Atin énda fo fégadata roy Tuluse." Been i niy Ménsulate Kébéréh i Tuluse.

¹⁹ Atin énggétiga tom i ni: I kitabe tidew dob Moisese kay de Judio, sani de téménlama modor bé ni kitab. Sénulatén inok énda i funay étewe gébéréh

bé énda i salaén. Atin mélaw i kéluhanay kéilawane fakay kukuméy Tuluse.

20 Non i kéilawane réménigo bé éndae fakay dob kitabe. Mélaw énda i étew ménwaléy métintu dob adafay Tuluse sabaf bé kéodoro nuwe bé kitabe. I funane wén i kitab inok fégito noy sala i étewe.

I kéfétintuy Tuluse

21 Endob béeewe ni, fénggitoy Tulusey kéfétintu nuwe bé étewe. Békén sabaf bé kéodoroy étewe bé kitabe. Nuret i Ménsulate Kébéréh i Tulusey fantage bé de ni.

22 I Tuluse, féwaléyé no métintuy étewe sabaf bé kéunur ne bé Jesu Kristowe. Rigoné noy ni dob kéluhanay de munur bé Kristowe non énda i ramigoy Tuluse.

23 I kéluhanay étewe énggésala brab toow fo ku-lang i kéluhanane dob fatute kétayay Tuluse.

24 Gido loo, sabaf bé kégédaw i Tuluse saén, fénwaléyén betom métintu non bé kéunur tome bé Jesu Kristowe sani kémédane bé de sala tom.

25 Sabaf bé de sala tom, kukuméy Tuluse damén betom bé kéléhue. Endob i Tuluse fénféléhuén i Jesu Kristowe inok gantino no betom bé de sala tom, brab inok mékédan i kékukum i Tuluse betom. Mélaw fésagadéy Tuluse betom bé de sala tom sabaf bé kéunur tome bé Jesuse, sani tulake niray i Tuluse. Rénigoy Tulusey ni inok fégito noy kééntang i kékukum ne. Bé do gétah, énda kénukumén i de étew ménsala non toow fo témingkél i Tuluse.

26 Gido loo, fatut kukuméy Tulusey de sala. Been i niy funa nuwe kénukumén i Jesuse. Rénigo noy ni inok fégito noy kééntang i kékukum ne. Atin mélaw

béleewe ni, fénwaléyén métintuy de étew munur bé Jesuse.

²⁷ Mélaw énda i funa tom félangka-langka. Non énda ménwaléy tom métintu sabaf bé kéodoro tome bé kitabe. Yamula ménwaléy tom métintu sabaf bé kéunur tome bé Jesu Kristowe.

²⁸ Been i niy funa kuwe ménbéréd bé funay étewe waléy métintu, békén sabaf bé kéodorone bé kitabe, yamula sabaf saén bé kéunure bé Jesuse.

²⁹ Non i Tuluse békén saén i de Judioy géfengadafe de, éndob fiyon foy de békén Judio géfengadafa ro soy Tuluse.

³⁰ Non sébaan saén i Tuluse. Atin ségiléw i kéfétintu nuwe bé de Judio brab de békén Judio, sabaf saén bé kéunur ruwe bé Jesuse.

³¹ Endob kagom fégitungén de ké ikaa tomén i kitabe. Békén! Non amuk munur tom bé Jesuse, géodoro tom mélaw i kitabe.

4

Fantag bé Abrahame

¹ Ufama, i Abrahame, sani katufua keye do Judio.

² Amuk ménwaléy métintu non bé kéodoro nuwe bé de sugu i Tuluse, wén i funa no félangka-langka. Endob gétila tom ménsla soy Abrahame, atin mélaw énda i funa no félangka-langka.

³ Non wén i Ménslate Kébéréd i Tuluse mano, “Ménunur i Abrahame bé Tuluse. Atin mélaw kénarang i Tuluse métintu sabaf bé kéunur ne.”

⁴ Ufama, amuk wén i ségetew étew géménalbék, gédoté noy sahud ne. Atin médait sémahud. Békén saén niray de non sahudén bé génalbéko nuwe.

5 Endob békén loo bé nan i kéfétintuy Tuluse betom do munur dob Beene. Non féwaléyé no betom métintu sabaf saén bé kégédaw ne. Enda médait tom médot bé ni non énda génalbéko tom de. Ménsala tom, gido loo kénarang i Tuluse betom métintu non bé kéunur tome bé Jesuse.

6 Been i niy atag i kébérél Dabide bé méoror kun i étewe ménwaléyén métintu dob adafay Tuluse békén sabaf bé galbék ne.

7 Bénréh Dabide mano, “Méoror i de étew fén sagaday Tulusey de sala ro brab ménkédan i de tete rénigo ro.”

8 Toow fo méoror i étewe lénifot i Kadnaney de salaén.”

9 Atin i ni kéfyonon, békén saén niray dob de Judio, sani de méntuli. Yamula niray so dob de békén Judio, sani de énda méntuli. Non wén i ni Ménsulat Kébérél i Tuluse lénabit gu bé gétahe mano, “Ménunur i Abrahame bé Tuluse, atin mélaw kénarang i Tuluse métintu sabaf bé kéunur ne.”

10 Ati gaiwe de fénwaléy i Tuluse métintuy Abrahame? Féntintuy Tulusey Abrahame bé énda séna méntulién de.

11 Tidéw béno, ménfétuli i Abrahame. Atin i funa nuwe ménfétuli inok wén i tanda fégito no bé kéfétintuy Tuluse de sabaf bé kéunur ne fiyon fo bé énda séna méntulién de. Mélaw i Abrahame ménwaléy maak katufuay de munur bé Tuluse, sani de ménwaléy métintu dob adafa nuwe, fiyon fo ké énda séna méntuli ro.

12 Beene soy katufuay de Judio do munur, éndob békén saén sabaf bé kéfétuli ruwe. Yamula sabaf so bé ségiléw i kéunur ruwe bé Abrahame fiyon fo ké

énda séna méntulién de.

I Kéunure

13 I Tuluse fénasada noy Abrahame brab de séfuén bé irayén i duniyae dob berowe. Endob i funay Tuluse réménigo bé ni fasad békén sabaf bé kéodoro Abrahame bé kitabe. Yamula non ménunur bé Tuluse funa no so ménwaléy métintu.

14 Non amuk i fénasad i Tuluse irayén dob de étew modor bé kitabe, énda i atag i kéunur i étewe brab énda i laga i fasad i Tuluse.

15 Endob énda waléy tom métintu bé kéodor tome bé kitabe, non been i kitabey funay Tuluse mémérit betom. Non énda géodoro tom de. Endob amuk énda i kitab, énda géféliso tom de.

16 Rénigoy Tulusey fasad ne sabaf bé kéunur Abrahame de, inok giton i fasad i Tuluse sabaf saén bé kégédaw ne, békén sabaf bé galbék i étewe. Atin i fasade ni kay kéluhanay de séfu Abraham. Non kay de Judio modor bé kitabe brab kay de étew so békén Judio munur loo bé Abrahame. Non i Abrahame, beeney maake katufuay kéluhanay de munur, do Judio brab de békén Judio.

17 Non wén i Ménslate Kébéréh i Tuluse dob Abrahame mano, “Féwaléyé ku beem katufuay de étew dob de médoo ingéd.” Mélaw dob adafay Tuluse, i Abrahame ménwaléy katufuay de munur bé Tuluse non ségiléw i kéunur ruwe bé beene. I Tuluse unuro tom, toow fo barakatan brab fakay tébuleé noy de ménléhu brab gélimbaga noy de éntingayén énda séna ménlimbagén.

18 I Abrahame ménunur bé Tuluse fiyon fo ké éndaén i inamén géfégénga. Mélaw ménwaléy katufuay de étew dob de médoo ingéd. Non wén i

Ménsulate Kébéréh i Tuluse mano, “I de séfuém waléy ro médoō loo bé kédooy de gitoon dob lawayo.”

¹⁹ Bé béno gai toowén fo lukés i Abrahame, gédét mératuh gébélintuwa i idad ne, brab gétiga no éndaén fakayén géfégéngá. Atin gétiga no soy bawag ne Sarah éndaén fakayén géfégéngá non toowén fo lukés so. Endob fiyon fo ké loo bé niy kélubay i lowoh ne, émbagér i kéunur Abrahame bé Tuluse.

²⁰ Brab énda ruwo-ruwoy fédew ne fantag bé fasad i Tuluse de, yamula fénégétén i kéunur ne brab dénayéwén i Tuluse.

²¹ Non tintu fo séménarig dob Tuluse bé rigoné noy atiy fénasad ne dob beene.

²² Atin mélaw kénarang i Tuluse métintu sabaf bé kéunur ne.

²³ Atin bang i ni Ménsulat Kébéréh i Tuluse mano, “Kénarang i Tuluse métintu” békén saén fantag bé Abrahame.

²⁴ Yamula sénulatén so dob betome do munur bé Tuluse, sani téménébulee bé Jesuse Kadna tom, inok karangéy Tuluse so betom métintu sabaf bé kéunur tome.

²⁵ Non i Jesuse sénugu i Tuluse inok féléhuén gémantinon betom sabaf bé de sala tom. Tidéw béno, méntébule, inok waléy tom métintu dob adafay Tuluse.

5

I kénéfítintuy Tuluse

¹ Mélaw i Tuluse fénwaléyén betom métintu dob adafa nuwe sabaf bé kéunur tome bé Kadna tome

Jesu Kristo. Atin sabaf bé ni rénigo Jesuse, éndaén mékérit i Tuluse betom.

² Atin non bé kéunur tome bé Jesuse, fénfakayén i kégédote bé kégédaw i Tuluse béeleewe. Mélaw toow tom fo moror non gétiga tom rémendaw tom moso loo bé Tuluse.

³ Atin békén saén i niy funa tome moror. Moror tom so bé de mérégén géagéwo tom non sabaf bé de kérégénon, waléy tom géfédayday munur.

⁴ Atin amuk géfédayday tom munur, mésuwat i Tuluse betom. Atin amuk mésuwat i Tuluse betom, waléy émbagér i inam tome.

⁵ Atin i inam tome métuman, non fénggitoy Tulusey kégédaw ne betom bé kéiray ne bé Rémogor ne mangéy dob de fédew tom.

⁶ Amun maak do férisu tom séna bé de sala tom brab énda gétabanga tom i lowoh tome, i Tuluse ténabangén betom dob fénemili ne gai. Non ménléhuén i Nga ne Jesus inok fukasé no betom do tete étew.

⁷ Toow fo mérégén i ségétewe étew méléhu inok tabangé noy métintuwe étew. Gido loo, wén so keey i ségétew étew méléhu inok tabangé noy métintuwe étew.

⁸ Endob i Tuluse, fénggi noy kégédaw ne betom, non fiyon fo ké ménsala tom de séna, ménléhu i Kristowe génantino no betom.

⁹ Atin béeleewe ni, ménwaléy tom métintu dob adafay Tuluse sabaf bé kéléhu Kristowe. Mélaw toow na fo gétiga tom bé méfukas tom tidew dob kékukum i Tuluse sabaf bé Kristowe.

¹⁰ Bé gétahe de, sébanil i Tuluse betom, éndob sabaf bé kéléhu i Nga ne, ténayakufén man betom.

Mélaw non béleewe ni do dumoy Tuluse néń betom, tintu gétiga tom méfukas tom sabaf bé kétébule i Nga ne.

¹¹ Atin békén saén bé ni! Méoror tom fo toow non bé kégédaw i Tuluse fénggito no fénagéw dob Kadna tome Jesu Kristo. Been i niy funay Tuluse ménkédan i kérít ne betom brab tényakufén betom.

I Adame brab Kristowe

¹² I funa nuwe wén i do tete dob duniyae ni, non ménsala i sunguwe étew féndawét Adam. Atin kéléhu i bayad i salae. Tidéw béno, léménégéb i tetee mangéy dob kéluhanay étewe. Mélaw i kéluhanay kéilawane méléhu non i kéluhanane ménsala.

¹³ Fyon fo ké énda séna niray Moisesey kitabe de, wénén i do sala dob duniyae ni. Endob amun énda sénay kitab de, énda so ménbilang i de sala de.

¹⁴ Gido loo, ménléhu i kéluhanay étewe tidéw dob Adame taman dob Moisese, fyon foy de étew énda ménsala ro loo bé kénéfis Adame bé sugu i Tuluse.

I Adame maak anlung Kristowe non wén i gédotéy kéilawane tidéw dob berowe.

¹⁵ Endob békén ro ségiléw non i iray i Tuluse békén ségiléw bé sala Adame. Médooy étewe ménléhu sabaf bé sala Adame. Endob toow na fo dakél i kégédaw i Tuluse irayén bé kéfésagad ne bé médoowe étew sabaf bé kégédaw Jesu Kristowe.

¹⁶ Atin loo so bé ni, békén ségiléw i kégédaw i Tuluse bé sala Adame. Non mékukum i kéilawane sabaf bé sébaane saén sala Adame. Endob amun médooy de étew réménigo médo do sala, ménwaléy métintuy kéilawane dob adafay Tuluse sabaf saén bé kégédaw ne.

17 Sabaf bé sala Adame, méléhu i kéluhanay kéilawane. Endob toow na fo mékégaif i rénigo Jesuse non sabaf bé kégédaw Jesu Kristowe, gédotén i kéfésagad i Tuluse brab kéfétintu nuwe. Atin i de étew do waléy métintu sabaf bé kégédaw i Tuluse, beroy Tuluse méguléw.

18 Mélaw amuk sabaf bé sébaane sala Adame, mékukum i kéluhanane de, ségiléw so bé sébaane fiyo rénigo Jesu Kristowe. Non sabaf bé rénigo Jesuse, méfukas i kéluhanane inok énda mékukum ro brab gédoté roy umule magufusa.

19 Non i médoowe ménwaléy ménsala sabaf bé Adame énda modorén bé sugu i Tuluse, éndob médooy ménwaléye métintu dob adafay Tuluse sabaf bé kéodor Jesuse bé sugu i Tuluse.

20 I funay Tuluse nirayén i kitabe inok méuman i kégitone bé salae. Endob amun minut médooy kégitone bé salae, toow na fo méuman i kégédaw i Tuluse bé kéilawane.

21 Mélaw fiyon fo ké dakél i bagér i salae non méléhu i de étew, toow na fo barakatan i kégédaw i Tuluse non féwaléyé no betom métintu. Mélaw méuyag tom taman sa taman sabaf bé Kadna tome Jesu Kristo.

6

Maak ménléhu i tafaye adat

1 Ati mélaw i fégitungé tome? Wén keey i dufang gébéréh bé fatut fétausé tom kun i késala tome inok méuman i kéfésagad i Tuluse brab kégédaw ne betom. Endob békén fo katabuwan i nan.

² Enda fakayén ké taus tom mésala non i sunguwe adat tom maak ménléhuén brab ménwaléy tomén métintu.

³ Aw énda gétiga kom de kéluhanan bé amun bénautis tom, fénggito tom ménwaléy tom do dumo Jesu Kristowe, maak ménamung tom so bé kéléhu ne? Non Been i géménantinon betom.

⁴ Mélaw amun bénautis tom maak ménamung tom so bé kéléhu ne brab kélébénge de. Atin sabaf bé barakat i Tuluse, méntébule i Kristowe. Ménrigoy ni inok wén soy katom bé mantuwe umul brab adat.

⁵ Non amuk ménamung tom bé kéléhu Kristowe, tintu fo géamung tom so bé kétébule ne.

⁶ Atin gétuwa tom i ni, i tafaye umul tom brab adat tome maak ménléhuén énggéodor bé Kristowe dob kruse, inok i tafaye adat ménsala mékédanén. Mélaw békénén riféy salae betom, non éndaén géfégéso no betom rémigo tete.

⁷ Non i étewe ménléhuén, éndaén gésalaén.

⁸ Atin non maak ménléhu tomén séréngan bé Kristowe, munur tom bé méuyag tom so betom ro Kristowe.

⁹ Non gétiga tom éndaén méléhu ségule i Kristowe non méntébuleén. Mélaw éndaén gétabanay léhuone de.

¹⁰ Ménléhu saén ségule inok gantino noy kéléhu i kéilawane non bé de sala tom. Atin méntébule, brab i umul ney funay Tuluse mésuwat.

¹¹ Mélaw loo so bé ni, fatut tédemé kom bé éndaén kailanga kom i rémigowe sala, non maak ménléhu gom séréngan bé Jesuse. Atin tédem gom i mantuwe umul gom brab adat gome sabaf bé kewaléy

gome do dumo Jesu Kristowe brab i umul gomey funay Tuluse mésuwat.

¹² Mélaw, do dumo gu, kagom fédayaén i de tete kétaya kom émfésala bé de lowoh gom dob duniyaé ni. Kagom magayun bé de tete.

¹³ Atin kagom fédayaén i réfa i de lowoh gom mésala usaré kom fégérigo gom tete. Yamula iray gom i lowoh gome dob Tuluse inok usaré no bé fiyowe rigonén. Non been i fatute rigoné kom do ménfukasén tidéw dob kéléhue brab wénén i mantu umul gom brab adat.

¹⁴ Mélaw kagomén fédayaén i salae méguléwon begom, non éndaén sémarig gom bé kéodoro kome bé kitabe. Yamula sémarig gom bé kégédaw i Tuluse.

I kérigowe bé fiyowe

¹⁵ Wén keey i dufang gébéréh bé fatut fétausé tom kun soy késala tome non éndaén sémarig tom bé kéodor tome bé kitabe, atin sémarig tom saén bé kégédaw i Tuluse. Endob békén i nan.

¹⁶ Gétiga kom, amuk mamfun gom, waléy gom do rifén. Mélaw amuk modor gom bé amu gome sala, méléhu gom. Endob amuk modor gom bé amu gome Tulus, waléy gom métintu.

¹⁷ Fésalamatu bé Tuluse non fiyon fo ké riféy salae begom bé do gétah, ménwaléy gom so méégét munur bé toowe kétoro fantag bé Jesuse énggelingoo kom.

¹⁸ Atin amun méntangéy gomén tidéw dob salae, ménwaléy gom do métintu sugu-suguéy Tuluse.

¹⁹ I funa kuwe ménbéréh bé ni ufama fantag bé riféne brab amue, inok magad i kégésobut gome bé kétoro guwe. Bé do gétah, maak do rifén gom

bé de tete kétaya kom. Mélaw namfuno kom i de tete do mékérésik rigoné kom brab ménumanan i de sala gom. Endob béleewe ni téfewaléy gom rifén dob métintuwe inok gérigono kom i fiyowe kétayay Tuluse.

²⁰ Bé do gétah, amun riféy salae séna begom, énda gétiga kom i fantage bé fiyowe brab métintuwe.

²¹ Bé do no gai, énda gédoté kom i barase sabaf bé de tete rénigo gom. Kéléhu saén i gédoté kome de sabaf bé de ni sala. Atin béleewe ni mémala gom fantag bé de rénigo gom bé do gétah.

²² Endob béleewe ni méntangéy gomén dob salae brab ménwaléy gom do sugu-suguéy Tuluse. Atin i gédoté kome baras i fiyowe umul taman sa taman brab fiyowe adat funa kom gérigo bé kétayay Tuluse.

²³ Non i étewe mésala, gédote noy bayad i salae, sani kéléhue. Endob i étewe munur bé Kadna tome Jesu Kristo, iray i Tulusey umule magufusa dob beene.

7

Fantag bé kitabe

¹ Do dumo gu, gésobuto kom damén i ni non énggétiga kom i fantage bé kitabe. I kitabe wén i atura no bé étewe taman méuyag séna.

² Ufama, i libune wén i bawagén. Ménbéréh dob kitabe bé énda fakayén sétayan bé ségiyowe saliyu bé bawag ne taman méuyag ro séna. Endob amuk ménléhuén i bawag ne, fakayén mawag ségiyo.

³ Mélaw amuk sétayan bé ségiyowe lagéy ké méuyag sénay bawag ne, énggélamfa brab énda nodoro noy kitabe. Endob amuk ménléhuén

i bawag ne, fakayén mawag ségiyo brab énda ménsalaén.

⁴ Mélaw do dumo gu, ségiléw so bé betome, non amun ménléhuén i Kristowe génantino no betom, maak ménléhu tom so. Mélaw éndaén kailanga no odoro tom i kitabe niray Moisese. Atin béléewe méuyag tom man séréngan bé Jesuse sabaf bé kétébule ne. Non i betome maak lowoh Kristowe brab Been i uléw tome. Mélaw gérigono tom i atiy kétayay Tuluse.

⁵ Bé do gétah, ménodor tom séna bé de tete kétaya tom. Atin non wén i de médoor do énda fakayén dob kitabe, toow fo ménuyot tom de rémigo. Atin non rénigo tom, ménkukum tom bé bayad i salae, sani kéléhue.

⁶ Endob béléewe, munur tomén bé Jesuse, mélaw fénukasén betom dob kitabe. Atin mélaw éndaén kailanga tom i modore bé kitabe inok waléy tom métintu, non amun ménléhu i Jesuse, maak ménléhu tom so funa tom ménfukas. Atin béléewe ni, wén i mantuwe agéwon fatut odoro tom. Been i Rémogor i Tuluse, sani téma bangane betom. Mélaw éndaén kailanga tom i modore bé tafaye agéwon inok waléy tom métintu, sani kitabe tidéw dob Moisese.

⁷ Ati mélaw i góbérého tome fantag bé kitabe? Aw been i kitabey funa tome gésala? Békén! Yamula, i kitabe, fénggito no begén i de sala gu. Ufama, amuk énda énggétiga kuy kitabe mano, “Kago mingar,” énda gétiga kuy fantage bé kéingare.

⁸ Mélaw amun énggétiga ku tete i mingare, ménumanan i kéuyot guwe mingar sabaf bé kitabe. Non amuk énda i kitab, énda i bagér i salae.

⁹ Amun énda séna gétiga kuy fantage bé kitabe, énda méuyotu rémigo sala. Endob amun énggétiga kun i kitabe, toow fo ménuyotu rémigo sala,

¹⁰ atin ménwaléyu médait méléhu. I funay Tuluse méniray bé kitabe, inok i de munur de méuyag ro taman sa taman. Endob ménsébélue non been uman i funa kuwe méukum méléhu non énda géodoro ku de.

¹¹ Fénggakaray salae begén bé kitabe, atin kénukum i salae begén méléhu bé kitabe.

¹² Endob i kitabe, tidéw dob Tuluse, brab métintu brab fiyo brab méméfifu.

¹³ Wén keey i dufang gébéréh bé i fiyowe kitab i funa tome méukum méléhu. Endob békén toow i ni. Yamula, de sala tom i funa tome méukum méléhu non énda géodoro tom i fiyowe kitab émfégito bé de sala. Mélaw sabaf bé kitabe, giton toow fo tete i de sala tom.

¹⁴ Gétiga tom fiyoy kitabe non tidéw dob Rémogor i Tuluse. Endob riféy salae begén non kéilawanu saén.

¹⁵ Enda gésobuto kuy rigoné kuwe. Non i kétaya kuwe rigonén, énda gérigono ku de. Yamula gérigono ku uman i kéikaa kuwe rigoné ku.

¹⁶ Atin amuk rigoné kuy éndae fakay dob kitabe, fiyon fo ké mikau de rémigo, giton i kéfagayu kuwe bé métintuy kitabe.

¹⁷ Mélaw, békén begén i rémigowe bé de ni do sala. Yamula rigonéy tetee dob lowoh guwe.

¹⁸ Gétiga ku énda i fiyo dob tafaye adat gu. Non fiyon fo ké méuyotu fo rémigo bé fiyowe, éndob énda gérigono ku de.

19 Non énda gérigono kuy fiyowe kétaya ku rigoné ku. Yamula gérigono kuy tetee kéikaa ku.

20 Atin amuk rigoné kuy békéne kétaya ku, békén begén i rémigowe de. Yamula rigonéy tetee dob lowoh guwe.

21 Ay niy mérigowe dob begéne. Amuk méuyotu rémigo fiyo, élénéy tetee dob lowoh guwe.

22 Endob i fiyowe dob fédew guwe toow fo méuyot modor bé kétayay Tuluse.

23 Endob i tetee dob lowoh guwe sébanil bé fiyowe dob fédew guwe. Atin fégésé no begén rémigo bé békéne kétayay Tuluse. Mélaw maak ménférisuwu dob salae.

24 Toowu fo mékégédaw-gédaw. Ati gétabange begén inok énda rifénu dob kagéne ni lowoh toow fo tete funa ku mékukum méléhu?

25 I Tuluse, Been saén i gétabange begén. Mélaw toow fo fésalamata kuy Tuluse! Non ténangéyén begén sabaf bé rénigoy Kadna tome Jesu Kristo.

Mélaw i fédew guwe modor bé kétayay Tuluse, fiyon fo ké i lowoh guwe géodor bé tetee.

8

I mantuwe adat

1 I betome do ménwaléy dumo Jesu Kristowe, énda kukuméy Tuluse betom.

2 Non sabaf bé kewaléy tome dumo Jesu Kristowe, i Rémogor i Tuluse fénukasén betom brab nirayén betom i umule magufusa. Atin mélaw éndaén i mémégés betom mésala funa tom méléhu.

3 I kitabe énda gétabanga no betom, non énda géodoro tom de. Endob i Tuluse, Been i tétabangane betom. Sénuguén i Nga ne Jesus inok waléy

kéilawan éndob énda i salaén. Tidéw béno, ménléhu i Jesuse génantino no betom inok mékédan i de sala tom. Mélaw éndaén kailanga tom i modore bé de tete kétaya tom.

⁴ I funay Tuluse réménigo bé ni inok géodoro tom i fatute dob kitabe. Fakay i ni amuk fémanduoy Rémogor i Tuluse betom, brab éndaén fémanduoy tetee kétayay de lowoh tom betom.

⁵ Non i de étew fémanduoy tetee kétayay de lowoh ro, fégitungé ro saén i fantage bé tetee kétayay de lowoh ro. Endob i de étew fémanduoy Rémogor i Tuluse, fégitungé roy fiyowe loo bé kétayay Rémogor i Tuluse.

⁶ I étewe fémanduoy tetee kétayay lowoh ne, méléhu. Endob i étewe fémanduoy Rémogor i Tuluse, méuyag taman sa taman, atin éndaén mékerit i Tuluse de.

⁷ Non i de étew fémanduoy de tete kétayay de lowoh ro, sébanil bé Tuluse. Non énda modor ro bé kitab i Tuluse non énda gagané ro de.

⁸ I de étew fémanduoy tetee kétayay de lowoh ro, énda géfésuwata roy Tuluse.

⁹ Endob i begome, éndaén fémanduoy tetee kétayay de lowoh gom begom. Yamula fémanduoy Rémogor i Tuluse begom, amuk bati i Rémogor i Tuluse dob begome. Atin i éndae batioy Rémogor Kristowe, békén so kuyug Kristowe.

¹⁰ Endob amuk bati i Kristowe dob de fédéw gom, fiyon fo ké méléhu i de lowoh gom sabaf bé de sala gom, méuyag gom taman sa taman non métintu gom dob adafay Tuluse.

¹¹ I Tuluse, Been i téménébulee bé Kristowe. Atin amuk bati i Rémogor i Tuluse dob de fédéw gom,

tébuleé no so begom bé Rémogor ne bati dob begome.

¹² Mélaw do dumo gu, kailanga tom i modore, éndob békén i teteet kétayay de lowoh tom i fatute odoro tom.

¹³ Non amuk odoro kom i fémandu i teteet kétayay de lowoh gom, méléhu gom. Endob amuk odoro kom i fémandu i Rémogor i Tuluse, tagaké kom i teteet tafay adat brab méuyag gom taman sa taman.

¹⁴ Non i de fémanduoy Rémogor i Tuluse, beroy de nga i Tuluse.

¹⁵ Non i Rémogor i Tuluse nirayén dob betome, békén fénwaléyén betom do rifén mégilak bé Tuluse. Yamula fénwaléyén betom do nga i Tuluse. Atin sabaf bé Rémogor i Tuluse, gétawaga tom i Tuluse “Boh tom.”

¹⁶ Atin i Rémogor i Tuluse, Been i émfégésobute betom bé do nga Tulus tom.

¹⁷ Atin amun do ngaén betom, gédoté tom moso i de kéfiyonon fénasadén betom. Atin gédoté tom soy de éntingayén gédoté Kristowe. Non amuk mérásay tom ségiléw bé kérásay Kristowe, gédoté tom i toowe fo fiyo sérénagan bé Beene.

Igaiwe moso

¹⁸ Atin dob karang guwe de, ulanden bé de kérásay tom dob duniyae ni béleewe. Non toow na fo dakél i bantugane gédoté tom moso.

¹⁹ Non i kéluhanay de éntingayén lénimbag i Tuluse, toow fo ongot-ongoté roy gaiwe fégítøy Tulusey de ngaén.

²⁰ Non i de éntingayén lénimbagén, éndaén ménfiyo ro, békén dob karowe kétayan éndob dob kétayay

Tuluse non Been i kéménukume de. Endob wén soy inam de,

²¹ non i kéluhanay lénimbag ne, fégaliné no so inok éndaén mérénah ro, brab éndaén riféy kéléhue bero, non féwaléyé Tuluse bero mantu loo bé kénéwaléy ne bé de ngaén mantu.

²² Non gétiga tom taman béleewe ni, i kéluhanay de lénimbagén démorong ro loo bé kédorong i kéumahane libun. Non ongot-ongoté roy kéfuwaléye bero mantu.

²³ Atin békén saén i berowe. Non i betome, énggédot tomén i Rémogor i Tuluse, sani tandaé bé wén nay iray i Tuluse betom. Mélaw démorong tom so dob de fédew tom bé kéongot-ongot tome bé kéfuwaléy i Tuluse betom do ngaén brab kénégalí nuwe bé de lowoh tom.

²⁴ Ménfukas tom sabaf bé inam tome bé Tuluse émféantu betom inok méuyag tom taman sa taman. Endob amuk gito tomén, békénén inam. Non wén i inam tom amuk énda séna gito tom i no ongot-ongoté tom.

²⁵ Endob amuk wén i inam tom atin énda séna gito tom i no inam tom, témingkél tom ongot-ongot.

²⁶ Loo so bé nan i kétabangay Rémogor i Tuluse betom amuk énda tintu méégét i kéunur tome. Non énda gétiga tom i atiy fatute dasala tom. Endob fédasaléy Rémogor i Tuluse betom dob de fédew tom usaré noy de éntingayén énda gébérého tom de.

²⁷ Atin i Tuluse, sani gétiga noy de fédew tom, gésobuto noy kédasal i Rémogor ne non démasal mongot témbang betom do munur loo bé kétayay Tuluse.

²⁸ Atin gétiga tom i ni. I de betom fénimu i Tuluse,

sani de étew fénémilién sabaf bé kétaya nuwe, fiyon atiy mérigowe dob betome, rigonéy Tulusey nan bé kéfíyono tome.

²⁹ Non bé do gétah, énggétigay Tuluse néni atiy isuwe do waléy ngaén. Atin fénémilién bero inok rénigo no bero waléy loo bé Nga ne Jesus, inok i Beene waléy ofo tom.

³⁰ Atin i de betom do fénémili, fénunurén betom, atin féntintu no betom, maak énda i sala tom. Atin féamungé no so betom bé kégérotor Kristowe.

I kégédaw i Tuluse

³¹ Amuk fégitungé tom i fantage bé ni, gétiga tom i ni: I Tulusey dumo tome. Mélaw énda i gétaban betom.

³² I Tuluse énda ménikaén miray bé buntunge Ngaén Jesus. Yamula ténulakén fénggéganti no betom kéluhanan. Amuk loo bé nan i kégédaw ne, irayén so betom i kéluhanay kailanga tome.

³³ Enda i gétébo betom do fénémili i Tuluse. Non Tulusey ménféwaléye betom métintu dob adafa nuwe.

³⁴ Enda i gékukum betom. Non i Jesu Kristowe, Been i ménléhu brab méntébule brab déméniyat mangéy dob kuwonoy Tuluse inok ongoté no fésagadan tom.

³⁵ Enda i gékedan bé kégédaw Kristowe betom. Fiyon fo ké kérégénan tom, taloo no wén i émférasay betom, taloo no mélawayaf tom, taloo no méskinan tom, taloo no kakaidan tom, taloo no méléhu tom, énda gékedana roy kégédaw Kristowe betom.

³⁶ Non wén i Ménsulate Kébéréh i Tuluse mano, “Kakaidan tom féléhuén sénga tékélid sabaf betom

i do kuyugén. Maak do bili-bili tom gédét do sumbalién.”

³⁷ Mélaw fiyon fo ké kakaidan tom, témanban tom so sabaf bé Jesuse sani mégédawe betom.

³⁸ Non gétiga ku énda i gékedan bé kégédaw i Tuluse betom, fiyon fo ké méléhu tom taloo no méuyag tom. Fiyon i de télaki taloo no do saitan, énda gékedana roy kégédaw Jesuse betom. Enda i éntingayén dob ni béleewe taloo no mangéy séna dini, gégaga de. I de barakat ro énda gégaga ro.

³⁹ Enda i éntingayén dob rotoror, taloo no dob ménaléme, gégaga de. Enda i sébaan lénimbag gékedan bé kégédaw i Tuluse betom fénagewén dob Kadna tome Jesu Kristo.

9

Fantag bé de Judio

¹ Wén i béréhé ku begom. Atin i ni béréhé ku, toow fo toow. Munuru bé Kristowe, mélaw énda témujiu. I Rémogor i Tuluse bati dob fédew guwe brab mémanduon begén. Mélaw gétiga ku, toow i ni béréhé ku begom.

² Toow fo tete i fédew guwe béleewe ni brab démawét i fédew guwe non bé de étew gu, do dumo gu Judio, non énda munur ro bé Kristowe.

³ Amuk gagane ku saén, méuyotu damén mékukum gémantinon bero, brab waléyu sésuway bé Kristowe, inok i de dumo gu do Judio waléy ro munur bé Kristowe.

⁴ Beroy de ténayakuf i Tuluse bé do gétah maak do ngaén. Fénggito no beroy barakat ne, brab fénasada no bero féfiyoné no bero. Brab nirayén

beroy kitabe, brab fatute adat bé kékengadafe, brab do fasad.

⁵ Fénémili i Tulusey de katufua ro. Brab i Kristowe, ségétew bero amun ménwaléy kéilawan, non ménumah ségétew Judio. Mélaw i Tuluse, sani méguléwe bé kéluhanane, médayew dam taman sa taman! Amen!

⁶ Enda bénréh gu de ké énda tumanéy Tulusey fasad ne dob de Judio. Non békén kéluhanay de Judio do tintu méngintulus loo bé fatute damén.

⁷ Békén kéluhanay de Judio, sani de séfu Abraham, do tintu méngintulus. Non bénréh i Tuluse dob Abrahame bé do gétah mano, “Do séfu i nga me Isak saén i de tintu séfuém.”

⁸ Ay niy atag i ni, békén kéluhanay de séfu Abraham do nga i Tuluse. Non i Isake ménumah sabaf bé kéunur Abraham bé fasad i Tuluse. Atin ségiléw so béléewe ni. Non i de étew do séfu Isake tidéw dob fasad i Tuluse dob Abrahame, i ménwaléye do nga i Tuluse.

⁹ Non fénasad i Tuluse bé Abrahame mano, “Bé fatute gai, séfuleu. Atin bé bénó, gégéngéga i bawag me Sarah ségétew nga lagéy.”

¹⁰ Atin békén saén i ni. Non i nga ruwe féndawét Isak wén i ruwo gétew ngaén bé bawag ne Rebekah. Beroy de séfing féndawét Jakob brab Esaw.

¹¹⁻¹² Atin amun obor sénay Rebekahe de, bénréh i Tuluse de mano, “I ofoe de waléy sugu-suguéy tuwaréye de.” Mélaw bénréh i Tulusey fantage bé ati mérigowe dob de ni do nga, fiyon fo ké énda séna ménumah ro, brab fiyon fo ké énda séna réménigo ro fiyo taloo no tete. Rénigoy Tulusey ni inok gétiga tom i kékemili i Tuluse bé békén sabaf bé fiyowe

rigonéy de étew taloo no bé tetee, yamula sabaf bé kétayay Tuluse saén.

¹³ Non wén i Ménssulate Kébérélh i Tuluse mano, “Toow na fo fénimu guy Jakobe bé Esawe.”

¹⁴ Amuk loo bé ni, aw gébérého tom ba énda mééntang i rigonéy Tuluse? Békén!

¹⁵ Non ménbérélh i Tuluse dob Moisese bé do gétah mano, “I étewe kétaya ku kéurayay na guwe, méuray i na guwe de. Atin mégédawu bé étewe kétaya ku kégédawa ku.”

¹⁶ Mélaw i funay Tuluse féfioné noy étewe békén sabaf bé rénigoy étewe loo ké kétayay étewe. Yamula i funa nuwe saén émféfyo bé étewe non bé kégédaw ne de.

¹⁷ Non wén i ni Ménssulat Kébérélh i Tuluse dob datue dob Egipto mano, “I funa kuwe beem ménféwaléy datu inok fégito guy barakat guwe sébanil beem, atin émbantugu mélaw dob kéluhanay sugud i duniyae ni.”

¹⁸ Mélaw gétiga tom mégédaw i Tuluse bé de étew kétaya no kégédawa no. Brab fétégasé noy uléw i de étew kétaya no fétégasé no.

¹⁹ Atin amuk sumbulo kom begén bé bénréh guwe makom, “Sedek kukuméy Tulusey de étew ké énda munur ro sabaf bé kékétégas i Tuluse bé de uléw ro? Enda i géatuh bé Tuluse.”

²⁰ Endob énda i kuwagib gom sémumbul démowoy bé Tuluse loo bé nan. Ufama, i binanggae énda géríklamo no dob réménigowe de mano, “Sedek rénigo mo begén loo bé ni?” Ségiléw so bé étewe, énda fatut riklamo no dob Tuluse.

²¹ Non i rémigowe bé ruwowe timan binangga, fiyon fo ké sébaan saén i fégérigowe de, sani

métégase fantad, wén i kuwagibén rémigo bé sébaane de toow na fo fiyo brab balilaga.

²² Ségiléw so bé rénigoy Tuluse. Méuyot i Tuluse émfégito bé kékérit ne brab émfégétigan bé barakat ne. Atin toow fo téningkélén i kékérit ne bé de étew fatut mékukum.

²³ Atin méuyot so émfégito bé toowe kéfiyo no, énggiton dob dakéle kégédawén betom do méntafayén féwaléyé no fiyo loo bé Beene.

²⁴ Non betom i de fénemili i Tuluse, békén saén tidéw dob de Judio, yamula fiyon foy tidéwe dob de békén Judio so.

²⁵ Non wén i Kébéréh i Tuluse fénsulatén bé Hoseawe mano, “I de étew békén kagén, féwaléyé ku bero do kagén étew. Atin i de étew énda séna mégédawu bero, mégédawunén bero.

²⁶ Atin dob ingéde bénrého ku bé békén ro do kagén étew, diyo fédawétén ro do nga i méuyage Tulus.”

²⁷ Atin ménbéréd soy Isaiase bé do gétah fantag bé de Judio mano, “Fiyon fo ké médooy de Judio loo bé kédooy de farék dob de dénsaan énda kéluhana ro mífukas dob de sala ro, éndob kloh saén.

²⁸ Non i Kadnane fagayasé no kukumén i kéluhanay kéilawane.”

²⁹ Atin ménbéréd soy Isaiase bé do gétah mano, “I barakatane Kadnan Tulus, amuk énda méuray i na nuwe betom do Judio, météy tom mékukum kéluhanan loo bé kékukum ne bé de étew dob Sodom brab dob Gomora.”

³⁰ Ay niy atag i ni bénréh gu. I de békén Judio, fiyon fo ké énda téménlama ro waléy métintu, wén i do ménwaléy métintu bero dob adafay Tuluse sabaf

bé kéunur ruwe.

³¹ Endob i de Judio, énda waléy ro métintu fiyon fo ké télamané roy waléye métintu bé kéodoro ruwe bé kitabe.

³² Sede? Non énda séménarig ro bé Jesu Kristowe. Yamula séménarig ro bé de rigoné ro. Mélaw maak énggébangkud ro dob dakéle batéw.

³³ Non wén i Ménsulate Kébéréh i Tuluse mano, “Fédiyoé kuy batéwe dob Sion, sani ingéd i de Judio. Atin i de étew énda mésinugut ro de, maak gébangkud ro brab mélawu ro. Endob i de étew munur ro de, féfiyoné ku bero.”

10

¹ Do dumo gu, ay niy kétaya kuwe brab kédasal guwe dob Tuluse: Méuyotu de fo ké méfukas i de dumo gu Judio dob de sala ro.

² Gétiga kuy témantu ro méngeintulus, éndob békén katabuwan i kékéngintulus ruwe non békén toow i kétoroe unuro ro.

³ Enda nodoro roy aguwone fantag bé kékéntintuy Tuluse bé étewe. Yamula téménlama ro rémigo karo agéwon waléy métintu, sani kéodoro ruwe bé kitabe. Atin mélaw énda ménodor ro bé agéwoy Tuluse.

⁴ Wén i mantuwe agéwon mangéy dob Tuluse. Been i kéunure bé Jesu Kristowe. Mélaw i de munur bé Kristowe waléy ro métintu. Atin éndaén kailanga roy modore bé kitabe inok waléy ro métintu.

⁵ Sénulat Moisesey fantage bé kéwaléye métintu sabaf bé kéodorone bé kitabe mano, “Amuk wén i étew tintu fo modor bé kitabe énda félisé no de, gédoté noy umule magufusa.”

⁶ Endob ay niy Ménsulate Kébérél i Tuluse fantag bé kéwaléye métintu sabaf bé kéunure mano, “Kagom fégitungén de ké kailanga kom sélédén i Kristowe dob lawayo inok féangéyé kom fantad mangéy dob betome.

⁷ Atin kagom fégitungén de ké kailanga kom i mangéye dob gonoy de ménléhu inok angéyé kom tébuleén i Kristowe.”

⁸ Non ay niy Ménsulate Kébérél i Tuluse mano, “Toow fo gédét i kékérél i Tuluse dob begome. Diyo dob de ba gom brab dob de fédew gom.” Atin been i niy Fiyowe Uret fantag bé kéunure bé Kristowe ureté key.

⁹ Non amuk fayagé kom i Jesuse Kadnan bé de ba gom, brab amuk toow fo méginugut gom dob de fédew gom bé ténebule i Tulusey Jesuse, méfukas gom dob de sala gom.

¹⁰ Non i kéunure dob de fédew i funane waléy métintu dob adafay Tuluse. Brab bé kéfayage de bé baey funane méfukas dob de sala.

¹¹ Non wén i Ménsulate Kébérél i Tuluse mano, “I kéluhanay munure de gédoté ro saén i fiyowe.”

¹² Non dob adafay Tuluse énda i sébidanay de Judio brab de békén Judio. Enda i ramigoy Tuluse. Non i Kristowe, Been i Kadnay kéluhanay de munur dob Beene, brab tabangé noy kéluhanay de témawag mongot dob Beene.

¹³ Non wén i Ménsulate Kébérél i Tuluse mano, “I kéluhanay de témawag bé Kadnane mongot tabang, méfukas ro.”

¹⁴ Endob énda gétawagay de étew de amuk énda séna munur ro de. Atin énda géunur ro amuk énda séna énggelingoo roy fantage bé Jesuse. Atin énda

gélingoo ro de amuk énda i muret fantag bé Jesuse
dob berowe.

¹⁵ Atin énda i géuret de amuk énda i séménugu bé
murete. Wén i Ménsulate Kébérél i Tuluse fantag
bé ni mano, “Toow fo fiyoy kégumah i de étew
magéw mangéy muret bé Fiyowe Uret.”

¹⁶ Endob békén kéluhanay de mégélingo munur
bé Fiyowe Uret. Non wén i sénulat Isaiase dob
Ménsulate Kébérél i Tuluse mano, “Kadnan, kloh i
de munur bé uret geye.”

¹⁷ Mélaw géunur i étewe amuk gélingoo noy toowe
uret fantag bé Kristowe.

¹⁸ Wén keey i émbérél mano, “I funay de étew
énda munur non énda séna énggéléingoo ro de.”
Endob békén toow i nan non i kéluhana ruwe
énggégélingo ron. Non wén i Ménsulate Kébérél i
Tuluse mano, “I urete énggéléingoob dob kéluhanay
sugud i duniyae, atin i kékéréhe ménlégéb dob
kéluhanane.”

¹⁹ Atin amuk wén i émbérél mano, “Endob i de
Judio énda énggésobuto ro de keey,” énda toow i
nan. Non sénulat Moisese dob Ménsulate Kébérél i
Tuluse mano, “Fédaléwé ku begom do Judio non
fukasé kuy de békén Judio. Atin fékérité ku begom
non mégédawu bé de étew énda énggétiga ro Begén
bé do gétah.”

²⁰ Atin ménkéntay i késulat Isaiase de so mano, “I
de étew énda sénléd ro Begén, énggétiga roy fantage
bé Begéne non fénfégétiga ku bero.”

²¹ Endob bénréhén i fantage bé de Judio mano,
“Toow fo métégas i de uléw ro brab énda modor ro
bé kétaya kuwe. Non fiyon fo ké démoyun tawagé
ku bero, éndob mika ro mégélingo.”

11

Fantag bé de Judio moso

¹ Gido loo, kagom fégitungén de ké té nagak i Tuluse néen i de Judio. Fiyon i begéne, ségétewu so Judio tidéw dob katufua keye Abraham brab ségétewu so séfu Benjamen, ségétew so Judio.

² I Tuluse énda té nagakén i de kaan do étew fénémilién bé do getah. Gétiga kom damén i sénulat Eliase fantag bé sala i de Judio. Déménasal i Eliase dob Tuluse mano,

³ “Kadnan, fénléhu i de Judioy de sénarigo mo muret bé kébérél me. Atin générba roy de ahayan do tulakan gonoy de étew méngadaf Beem. Atin begén séden i míensamae méngadaf Beem, brab méuyot ro so méméléhu begén.”

⁴ Endob i Tuluse séménumbul mano, “Wén i fitew ngibu do dumo mo do Judio fénlíyu gu inok énda mamung ro méngadaf bé kéninontowe Baal.”

⁵ Ségiléw so bé béléewe ni, non wén soy kloh fénémili i Tuluse bé de Judio sabaf bé kégédaw ne bero.

⁶ Fémilié noy de étewén békén sabaf bé de rénigo ro, yamula sabaf saén bé kégédaw ne bero. Non amuk fémilié noy de étew sabaf bé galbék ruwe, békén sabaf saén bé kégédaw ne bero.

⁷ Amuk loo bé nan, i de Judio énda gito roy sélédé ruwe, sani kétintuwe. Non kloh saén bé de Judioy ménwaléye de métintu, sani de fénémili i Tuluse. Atin i de dumo de ménwaléy métégas i de uléw ro.

⁸ Non wén i Mén sulfate Kébérél i Tuluse mano, “I Tuluse fénwaléyén bero énda géfégitung brab énda

gégito brab énda gégélingo inok énda gésobut ro taman béleeewe ni.”

⁹ Atin bénréh Dabide so dob Ménsulate Kébéréh i Tuluse mano, “Géfítung ro damén bé énda i sala ro non bé de médo do kéfiyonon niray i Tuluse bero. Mélaw mékukum ro damén.

¹⁰ Waléy ro damén do langafén, inok énda gégito ro. Brab waléy ro damén do sungkungan taman sa taman sabaf bé de émbécat kérégénon oboé ro.”

¹¹ Mélaw i de dumo gu do Judio maak énggébangkud ro sabaf énda ménunur ro bé Kristowe. Endob kagom fégitungén de ké ménlawu ro brab énda géfétindégo Tuluse bero. Non i kéika ruwe bé Kristowe, ménwaléy kéfiyonoy de békén Judio. Non i urete fantag bé Kristowe ménlégb dob de békén Judio funa ro ménfukas dob de sala ro. Ménrigoy ni inok i de Judio waléy ro médaléw.

¹² I kégésala i de Judioy funay kéluhanay étewe fénfiyoy Tuluse. Non sabaf bé kéika i de Judio de, ménwaléy do munur i de békén Judio. Mélaw méumanan i kéfiyonone iray i Tuluse bé gaiwe gésénule i de Judio brab munur ro bé Kristowe.

Ufama bé Kayéwe

¹³ Atin fantag man bé begome do békén Judio, wén i bérhéhé ku begom. I begéne ségétewu apostol sénugu mangéy dob begome do békén Judio. Atin i funa kuwe magayas gémalbék,

¹⁴ inok i de dumo gu do Judio waléy ro damén médaléw bé kéfukase begom funay de dumo bero waléy so moso munur bé Kristowe inok méfukas ro so.

¹⁵ Non amun ménika i Tuluse bé de Judio, énggésénule i de békén Judio atin ménwaléy ro do

dumoy Tuluse. Atin mélaw méumanan i kéfyonone iray i Tuluse amuk séfule i de Judio waléy dumoy Tuluse, non maak do ménléhu do méntébule.

¹⁶ Atin non i Abrahame munur bé Tuluse, wén so mosoy do séfuén waléy munur bé Tuluse. Non amuk fiyoy darir i kayéwe, fiyo soy de fongo no.

¹⁷ I de Judio ségiléw ro bé kayéwe mégonok. Atin Tulusey gefee de. Atin kénléngén i dumoy de fongo. Atin i begome, sénumfat i Tuluse begom diyo atin fénwaléyén begom do mantu fongoy kayew i Tuluse. Mélaw gégédot gom so do kéfyonon tidéw dob Tuluse ségiléw bé de Judio.

¹⁸ Endob kagom fégitungén de ké toow gom fo gérotor na bé de Judio. Non ségiléw gom so do falan fongo. Atin fatut gétiga kom i ni, i darire uyagé noy fongowe, békén i fongowey muyage bé darire.

¹⁹ Atin amuk émbéréh gom makom, “I Tuluse kénda noy de dumoy de Judio inok tanggafé no betom do békén Judio.”

²⁰ Toow i nan. Endob i funa ruwe ménkédan non énda munur ro. Atin i funa kome ménsumfat non munur gom. Mélaw ingat gom, brab kagom félangka-langka.

²¹ Non amuk kénléng i Tulusey de sungu do fongo sani de Judio, kéléngé no so begom do mantu fongo amuk témérén gom so munur.

²² Mélaw énggiton i kégédaw i Tuluse brab kékukum ne. Kukumé noy de étew énda munur ro. Endob toow fo mégédaw begom amuk fédayday gom témayakuf bé kégédaw ne. Endob amuk énda fédayday gom, kédané no begom loo bé de sungu do fongo.

23 Atin i de Judio, amuk éndaén fédayday ro mika bé Tuluse brab amuk munur ro bé Jesuse, tayakuféy Tuluse man bero brab sumfaté no bero dob sunguwe gonon dob kayéw ne non fakay rigonéy Tulusey ni.

24 Non amuk i de fongo tidéw dob ségiyowe kayéw, sani begome do békén Judio, fakay sumfaté no dob kayéw ne, toow na fo magad i késumfat ne ségule bé de fongo tidéw dob nan kayéw, sani de Judio.

I kégédaw i Tuluse

25 Do dumo gu, méuyotu de fo ké gétiga kom i toowe tidéw dob Tuluse fiyon fo ké énda gésobutoy de étew de bé gétahe. I funa kuwe de émfégétigan begom inok énda fédayéw-dayéw gom non makom ké toow gom na fo gérotor bé de Judio. I kétégas i uléw i de Judio, énda démaydayén. Non wén so moso i gai gésénule ro. Been i gaiwe moso ké munur i kéluhanay de békén Judio fénémili i Tuluse.

26 Tidéw béno, i kéluhanay de Judio méfukas ro so. Non wén i Ménsulate Kébéréh i Tuluse mano, “Wén i mémukase gégumah tidéw dob de Judio inok féwaléyé no métintuy de Judio.

27 Atin kédané kuy de sala ro loo bé fénasad guwe bero.”

28 I de dumo bé de Judio ménwaléy ro sébanil bé Tuluse non énda munur ro bé Fiyowe Uret. Ménrigoy ni inok méfukas gom do békén Judio. Gido loo, mégédaw i Tuluse bé de Judio non beroy de fénémilién, atin non bé fasad i Tuluse dob katufuay de Judio.

29 Non i Tuluse énda mífégalin i kífégitung ne bé atiy fémilié nuwe brab iraya nuwe kífiyonon.

30 Atin fantag man bé begome do békén Judio, bé do gétah énda modor gom bé de sugu i Tuluse. Endob béeewe énggédot gom i kégédaw i Tuluse non fénlis i de Judio.

31 Atin loo soy berowe, non fiyon fo ké énda modor ro bé de sugu i Tuluse béeewe ni, fakay i Tuluse méuray i na nuwe bero brab fésagadé no bero moso loo bé rénigo nuwe dob begome sabaf bé kégédaw ne.

32 Non i Tuluse, maak fénférisu noy kéluhanay de étew sabaf bé de sala ro brab fénggito no médait ro mékukum. I funa nuwe réménigo bé ni inok mégédaw bé kéluhanane bé kífésagad ne.

33 Toow fo mégédaw i Tuluse! Toow fo gétigan i Tuluse brab métillétdé! Enda i gésobut bé kégétiga nuwe taloo no rigoné nuwe.

34 Non wén i Ménsulate Kébéréh i Tuluse mano, “Enda i étew gésobut bé kégétigay Tuluse taloo no kífégitung ne. Atin énda i géféginau bé Tuluse.”

35 Atin wén soy Ménsulate Kébéréh i Tuluse mano, “Enda i géfélét dob Tuluse inok wén i utongén.”

36 Non i Tulusey léménimbage bé kéluhanay de éntingayén, brab Beeney muyage brab méguléwe bé kéluhanane. Atin i kéluhanay de éntingayén kaan inok médayéw. Médayéw damén i Tuluse taman sa taman. Amen.

12

I galbéke kay Tuluse

¹ Mélaw do dumo gu, sabaf bé dakéle gédaw i Tuluse betom, ongoté ku dob begome ké fédaya gom i Tuluse méguléwon begom. Been i maake tulak gom énda méléhuén. Fatut tintu fo fiyoy rigoné kome inok mésuwat i Tuluse de. Been i fatute kéféngintulus gom.

² Atin kagom miring bé adat i de tete dob duniyae ni. Yamula fédaya gom i Tuluse fégaliné no begom bé kéfélaléy ne mantu bé de kéfégitung gom. Tidéw béno, gétiga kom i kétayay Tuluse sani fiyowe brab métintuve brab mékésuwate.

³ Atin non niray i Tuluse begén i aturane, bérhéhé ku begom i ni: Kagom fégitungén de ké toow gom na fo gérotor bé de dumo gom. Yamula térfantad gom brab i séngae ségétew begom fatut kémarang bé lowoh ne loo bé kéunure niray i Tuluse dob beene.

⁴ Ufama, fégitung gom i lowoh i étewe. Wén i médoo do réfaén. Atin i de réfa lowoh békén ségiléw i de rigoné ro.

⁵ Atin ségiléw so bé niy betome do munur bé Kristowe. Non fiyon fo ké médoo tom, ménwaléy tom maak do réfa i lowoh Kristowe. Atin maak sésumfat tom kéluhanan.

⁶ Toow fo mégédaw i Tuluse. Non tidéw dob Beene wén i do séségiyo-giyo kéfurungo tom. Mélaw fatut rigonéy séngae ségétew i kéfurungone niray i Tuluse de. Amuk i ségétewe betom furung muret bé kébérhé i Tuluse, fatut muret loo bé kéunure niray i Tuluse de.

⁷ Amuk furung go témbang, tabang go. Amuk furung go téromo, toro go.

⁸ Amuk furung go émféfiyo fédéw, rigo mo. Amuk furung go miray, iray go témantu. Amuk furung

go méguléw, fégérör go féguléw. Amuk furung go mégédaw, féororém i na muwe mégédaw.

⁹ Atin békén ubo-ubo saén i kégédaw gome bé de dumo gom. Atin fatut ikaa kom i tetee. Atin lékafit gom dob fiyowe.

¹⁰ I betome, do sédumon tom sabaf bé Kristowe, mélaw fatut tom ségédaw. Atin fatut méraan i na tome séfégadat.

¹¹ Kagom faukén, yamula fatut fégérör gom rémigo bé kétayay Kadnane sabaf bé fiyowe fédew gom.

¹² Fatut moror tom non wén i inam tom dob Tuluse. Atin fatut témingkél tom bé de mérégén. Atin fatut démoyun tom démasal.

¹³ Atin fatut sétukidé tom i éntingayéne katom dob de dumo tom munur bé Kristowe amuk méskinan ro. Brab fatut tayakufé tom i de étew dob de lawi tom fiyon fo ké énda gélolo tom de séna.

¹⁴ Kagom ongotén i kékukum i Tuluse bé de étew émférasay begom. Yamula fatut dasal gom dob Tuluse inok féfiyoné no bero.

¹⁵ Fatut mamung tom moror bé de étew moror brab mamung tom kémérew dob de étew kémérew.

¹⁶ Fatut waléy sébaan i fédew tome do munur bé Jesuse. Atin kagom félangka-langka, yamula fatut tom séloyuk bé de étew térifantad. Atin kagom fégitungén de ké do toow gom fo métillédtéd.

¹⁷ Amuk wén i réménigo tete dob begome, kagom sémuli. Yamula fatut rigo gom saén i fiyowe inok énda i géadowy begom.

¹⁸ Rigo gom i fiyowe taman gagané kom inok énda i ségiyo étew mékérít begom.

¹⁹ Atin do dumo gu, fégétédém gom i ni, kagom sémuli bé tete. Yamula fédaya gom i Tuluse sémuli bé kérit ne. Non wén i Ménsulate Kébéréh i Tuluse mano, “Begén i sémuli. Begén i kémukum, bang i Kadnane.”

²⁰ Atin fatut odoro tom i ni Ménsulat Kébéréh i Tuluse mano, “Amuk mélawayaf i sébanile beem, féamaém. Atin amuk térumén, féinémém. Non amuk rigoné moy ni, waléy de mémala.”

²¹ Kagom fédayaén i tete sémugu begom rémigo tete. Yamula rigo gom fiyo inok tabanan i tete.

13

Fantag bé de gémamak kukuman

¹ Fatut i kéluhanay étewe modor bé sugu i de gémamak kukuman. Non i kéluhanay méguléwe, nirayay Tuluse bero aturan. Atin i ménfétindége bé gobernowe, Tulus.

² Mélaw i sébanile bé gobernowe, sébanil bé féntindége i Tuluse, atin mélaw mékukum i no étew.

³ Non i de rémigo fiyo énda kailanga ro mégilak bé de gémamak kukuman. Yamula i de rémigo tete kailanga ro mégilak ro bero. Amuk méuyot gom ké énda i funa kom mégilak bé de méguléw, rigo gom saén i fiyowe. Atin dayéwé ro so begom.

⁴ Non i de méguléw, berowey sugu-suguéy Tuluse inok fiyoy goho kome. Endob amuk rémigo gom tete, fatut mégilak gom bero non wén i kuwagib ro kémukum. Berowey suguéy Tuluse kémukum bé de rémigo tete.

⁵ Mélaw fatut tom modor bé sugu i de gémamak kukuman. Békén saén sabaf bé kékukum ruwe éndob sabaf so bé gétiga tom i fatute.

6 Been i ni soy funa tome mayad buwis. Non i de méguléw, berowey de sugu suguéy Tuluse amuk rigoné roy fatute rigoné ro.

7 Mélaw fatut bayada tom bé katabuwaney kéléuhanay buwis tome. Atin fatut fégadata tom i de gémamak kukuman.

8 Kagom mutong. I maake utong gom saén i kégédaw i dumo gome, atin bayada kom bé gédawe sénga tékélid. Non i tintuwe mégédaw bé dumo nuwe tumané noy kitabe.

9 Non wén i ménssulate dob kitabe mano, “Kagom lébamfa. Kagom méméléhu. Kagom ménakaw. Kagom mingar.” Atin i de ni sugu brab de dumo de, fakay odoro tom amuk modor tom bé ni sugu mano, “Fégédaw go bé dumo muwe, ségiléw bé kégédaw me bé kaame lowoh.”

10 I étewe mégédaw bé dumo nuwe, énda rigoné noy teteet dob beene. Mélaw i kégédawe, been i niy kétumane bé kéléuhanay de kitab.

11 Atin fatut ségédaw tom non gétiga tom i ni gai. Endaén mérugayén tidéw béléewe, séfule i Kristowe. Béléewe toow na fo gédét i nan gai bé amun méngganay gomén munur bé Kristowe. Mélaw fatut mingat tom de brab kagom iringén i ségétéwe fidong.

12 Non béléewe ni maak kélungonon éndob gédétén fuweh, sani késéfule Kristowe. Mélaw fatut kédané tom i de tete adat tom tidéw dob délémone. Atin fatut tom rémigo fiyo non been i niy maake kúlangé tom niray Kristowe betom do étew bati dob géfékaya.

13 Fatut rigoné tom i fiyowe loo bé fatute rigonén dob gégékaya. Mélaw kagom téolo-olon, taloo no mamung bé de tete karagiya, kagom sétayan bé ségiyowe saliyu bé bawag gome, kagom sékérít, brab kagom médaléw.

14 Yamula ongot gom dob Kadnane Jesu Kristo tabanga no begom rémigo bé fatute. Atin kagom odoron i de tete kétayay de lowoh gom loo bé tafaye adat gom.

14

Fantag bé amaéne

1 Amuk wén i dumo gom munur bé Kristowe, éndob énda séna méégét i kéunur ne, tayakuf gom. Atin kagom séédél de ké ati kaane karang.

2 I étewe méégét i kéunur ne, gékaranga noy fakay amaé noy kéluhanay de amaén. Endob i étewe énda séna méégét i kéunur ne, karangé noy fénéngalaf saén i fakaye amaé no.

3 I étewe mama bé kéluhanay amaéne, békén fatut siyawé noy dumo nuwe ké mama saén fénéngalaf. Atin i étewe mama saén fénéngalaf, békén fatut dowoyé noy dumo nuwe ké mama bé kéluhanane. Non ségiléw ro tényakuf i Tuluse bero.

4 Enda fatutén ké kukumé tom i dumo tome. Non ségiléw tom do sugu-suguéy Tuluse. Mélaw Tulus saén i fatute kémukum betom bé ati fiyowe brab tete. Atin i dumo gome munur bé Jesuse rigoné noy fiyowe non i Kadnaney témabanga ne de.

5 Loo so bé de gai. Wén i do étew kémarang bé wén kun i toow na fo mécétéfu gai. Endob wén soy do ségiyo étew kémarang bé i kéluhanay

de gai fantay-fantay ro dob adafay Tuluse. Fatut fégitungéy séngae ségétew i kétayay Tuluse. Tidéw béno fatut rigoné noy ati karangé nuwe kétayay Tuluse.

⁶ Amuk wén i étew karangé no wén i gai toow na fo mékétéfu, rigoné no inok basana noy Kadnane. Amuk wén i étew mama bé kéluhanay amaéne, rigoné no inok basana noy Kadnane. Gétiga tom i ni non fésalamata no dob Tuluse sabaf bé amaé no. Atin amuk wén i étew énda mamaén bé kéluhanay de amaén, rigoné no inok basana noy Kadnane brab fésalamata no so dob Tuluse.

⁷ Non i betome do munur bé Jésuse, i funa tome méuyag brab méléhu békén inok rigoné tom saén i kétaya tome.

⁸ Yamula amuk méuyag tom séna, rigoné tom i funay Kadnane médayéw. Brab amuk méléhu tom, méléhu tom inok médayéw i Kadnane de. Mélaw amuk méuyag tom taloo no méléhu tom, kay Kadnane betom.

⁹ I funa Kristowe féndayaén i kékéléhue de atin méntébule, inok Been i Kadnane féguléwo noy de méuyag brab de ménélu.

¹⁰ Mélaw kagomén dowoyén i de dumo gom munur bé Jésuse. Brab kagomén siyawén i de dumo gom munur. Non kéluhana tom so moso témindég dob adafay Tuluse bé gaiy kékukum ne. Mélaw Tulus saén i kémukume.

¹¹ Non wén i Ménsulate Kébéréh i Tuluse mano, “Loo bé kétoow i kéuyag guwe, i kétoow i kéluhanay étewe lémingkuwéd dob adafa kuwe. Atin i kéluhanay étewe fayagé ro Begén i Tuluse.” Been i bénréh i Kadnane.

¹² Mélaw fétindégéy Tulusey séngae étew dob

adafa nuwe inok bérhé roy kéluhanay de rénigo ro.

¹³ Mélaw kagomén kukumén i de dumo gom. Yamula fatut mingat tom inok i de dumo tom énda gésala ro sabaf bé de rénigo tom.

¹⁴ Sabaf sétiman i fédew guwe bé Kadnane Jesus, toow fo gétiga ku ténungkas i Tuluse betom mama bé kéluhanay amaéne. Endob amuk wén i étew karangé no liyén dob adafay Tulusey sébaane amaén, békén de fatut mama.

¹⁵ Endob amuk gito no begom mama, atin waléy tete i fédew ne de, énda mégédaw gom de. Mélaw kagom amaén i amaéne funay dumo gome gésala. Non i Jesuse ménléhu inok mékédan i de salaén.

¹⁶ Atin amuk wén i fiyo rénigo gom éndob kénarang i de étew sala, kagom rigonén de mon, inok énda gébéréh ro tete fantag bé begome.

¹⁷ Non dob kéféguléw i Tuluse bé de étewén, énda mélaga i de amaén taloo no do inémén. Endob i toowe fo mélaga i kétintuwe brab kéfiyy fédewe, brab kéorore sabaf bé kéfemandu i Rémogor i Tuluse.

¹⁸ Amuk modor tom bé Kristowe loo bé ni, mésuwat i Tuluse betom. Atin mésuwat soy de ségiyo étew betom.

¹⁹ Mélaw fatut démoyun télamané tom rigonén i funa tome fiyoy de fédew tom brab funa tome waléy méégét i kéunur tome.

²⁰ Kagom binasanén i rigonéy Tuluse sabaf bé amaéne saén. Ténungkas i Tuluse betom mama bé kéluhanay amaéne. Endob kagom mama bé éntingayéne funay dumo gome gésala.

²¹ Ay niy fatute. Kagom mama karne, taloo no miném arak taloo no rémigo éntingayén funay

dumo gome gésala.

²² Odoro kom i de kékarang gom fantag bé de amaén. Endob kagom séédél bé de dumo gom fantag bé de ni non Tulus i méguléwe begom. Méoror i étewe fiyoy fédew ne non rigoné noy gékaranga nuwe fiyo.

²³ Endob i étewe amaé noy gékaranga nuwe tete, kukuméy Tuluse non gétiga no gésala ké rigoné no. Non amuk rigoné tom i gékaranga tome tete, gésala tom de.

15

¹ Atin i betome méégétén i kéunur tome, fatut tingkélo tom i de énda séna méégét munur, brab fatut tabanga tom bero. Enda fatut rigoné tom i de katom kétayan saén.

² Yamula fatut rigoné tom soy mékésuwate dob de dumo tom inok waléy méégét i kéunur ruwe.

³ Non fiyon i Jesu Kristowe énda rénigo noy kaane kétayan. Non wén i Ménsulate Kébéréh i Tuluse mano, “I de tete bénréh ro dob Tuluse, bénréh ro so dob Begéne.” Sénulatén i ni inok giton rénigo Jesusey kétayay Tuluse fiyon fo ké fénrasay ro.

⁴ Non i kéluhanay Ménsulate Kébéréh i Tuluse, ménsulat inok métoro tom, brab inok wén i inam tom sabaf bé kewaléy tome témingkél brab sabaf bé kéfiyoy de fédew tom ké masa tom bé Ménsulate ni Kébéréh i Tuluse.

⁵ I Tuluse fetingkélé no betom brab féfiyoné noy de fédew tom. Mélaw fésétimané no damén i de fédew tom miring bé Jesu Kristowe,

⁶ inok séréngan tom démayéw bé Tuluse Abay Kadna tom Jesu Kristo.

⁷ Mélaw sétayakuf gom maak do sétuwaréy ségiléw bé kétayakuf Kristowe betom, inok médayéw i Tuluse de.

⁸ Bérhéku begom, i Kristowe ménwaléy maak sugu-suguéy de Judio inok fégito no tintu fo tu-manéy Tulusey fasad ne fénasadén dob katufuay de Judio bé do gétah.

⁹ Atin rénigo noy ni inok i de békén Judio dayéwé ro soy Tuluse sabaf bé kégédaw ne. Non wén i Ménsulate Kébéréh i Tuluse mano, “Toow fo dayéwé ku Beem Tulus, brab dayéwéy de békén Judio so Beem. Dayéwé key Beem bé de kanta gey.”

¹⁰ Atin wén soy ni Ménsulat Kébéréh i Tuluse mano, “I de begom do békén Judio, oror gom séréngan bé de Judio do fénémili étew.”

¹¹ Atin wén soy ni Ménsulat Kébéréh i Tuluse mano, “I de begom do békén Judio, dayéw gom i Kadnane. Atin i kéluhanay étewe fatut dayéwé roy Tuluse.”

¹² Atin sénulat Isaiase soy ni mano, “Gégumah i ségétéwe étew séfu Jessehe. Atin Beeney waléye méguléw bé de békén Judio. Atin sémarig ro dob Beene.”

¹³ Atin i Tuluse, sani miraye kéfiyonon ongot-ongoté tom, féororé no damén begom, brab féfiyoné no damén i de fédéw gom sabaf bé kéunur gome de, inok minut méégét i inam gome dob Tuluse sabaf bé barakat i Rémogor ne.

¹⁴ Atin fantag bé begome do dumo gu, gétiga ku fiyoy de adat gom brab médooy de gétiga kom brab gétigan gom sétoro.

¹⁵ Gido loo, ménbarawu téromo begom dob ni sulat inok énda gélifoto kom de. Ménbarawu non

niray i Tuluse begén i aturane,

¹⁶ inok muretu dob begome do békén Judio. Non sénugu Jesu Kristowe begén rémigo bé ni. Gémalbéku maak fadi non ureté kuy Fiyowe Uret i Tuluse inok i begome do békén Judio waléy gom maak ténulak dob Tuluse. Atin tayakuféy Tuluse begom non féntintuy Ré mogor i Tuluse begom.

¹⁷ Atin non bé kétabang Jesu Kristowe begén, énda mémalawu émbéréh fantag bé kéluhanay rigoné kuwe bé galbék i Tuluse.

¹⁸ Endob i gébérého kuwe saén i fantage bé fénrigo Kristowe begén bé kéusar ne begén. Non wén i de begom do békén Judio ménodor bé sugu i Tuluse sabaf bé kétoro guwe brab rénigo guwe.

¹⁹ Non i barakat i Ré mogor i Tuluse fénrigo no begén i médoowe do mékégaif. Mélaw amun ménagéwu tidéw dob ingéde Jerusalem taman dob ingéde Iliriko, tintu fo nuret guy Fiyowe Uret fantag bé Jesu Kristowe.

²⁰ Toow fo méuyotu muret bé Fiyowe Uret dob de ingéd énda séna énggégélingo i de étew fantag bé Kristowe. Non mikau muret saén dob de étew énggégélingo ron fantag bé Jesuse tidéw dob de ségiyo étew.

²¹ Non wén i Ménsulate Kébéréh i Tuluse mano, “I de étew énda séna énggéléingoo roy fantage bé Beene, gétiga ro moso. Atin i de étew énda séna ménureton ro, gésobuto ro moso.”

²² Been i niy funa kuwe médoonén gule ménangga mangéy dob begome. Non ménggéroru magéw mangéy dob de séségiyo-giyo ingéd.

²³ Endob béléewe ni, énggilidén i rigoné kuwe dob de ni gonon. Atin ménrugayén i kéuyot guwe

mangéy dob begome.

²⁴ Mélaw méuyotu mangéy dob begome. Non magéwu mangéy Espaniya, atin fiyo ké mawétu dob begome singkow bé kéagéw guwe mangéy diyo. Atin amuk gilidén i fiyowe kétukaw gu begom, fiyo ké tabanga kom damén begén bé kéagéw guwe mangéy Espaniya.

²⁵ Endob béléewe ni mangéyu Jerusalem inok uwité kuy tabange kay de munur bé Jesuse batí diyo.

²⁶ Non wén i niray i de munur bé Kristowe dob Masedonia brab Akaya kay de méskinan do munur bé Kristowe diyo dob Jerusalem. Niray ro non been i kétaya ruwe.

²⁷ Toow ro fo moror tétabang non maak wén i utong ro bé de munur dob Jerusalem. Non i de Judio ténucido ro bero bé kéunur ruwe bé kéangéy guwe dob de békén Judio. Mélaw i de békén Judio, fatut tétabang ro miray kurta dob de méskinan do Judio dob Jerusalem.

²⁸ Atin amuk fégilidé kuy ni galbék atin géiraya kun beroy kéluhanay ni kurta, tausu nén mangéy Espaniya brab mawétu dob begome.

²⁹ Atin gétiga ku amuk mangéyu dob begome, féfiyoné Kristowe betom sabaf bé kéagéw guwe.

³⁰ Atin do dumo gu, non bé kéunur tome bé Kadna tome Jesu Kristo brab non bé késégédaw tome tidéw dob Rémogor i Tuluse, ongoté ku begom dasal gom témantu inok tabangay Tuluse begén. Amuk rigoné kom i ni, géamung gom bé galbék guwe.

³¹ Dasala kom begén inok i de énda munur dob

Judea énda fésug-sugé ro begén. Brab dasal gom inok moror i de munur dob ingéde Jerusalem sabaf bé uwité kuwe bero.

³² Amuk mérigoj ni brab amuk kétayay Tuluse, gétausu mangéy dob begome, brab toowu fo moror. Mélaw géséfériyo tom do fédew bé kétukaw guwe begom.

³³ I Tuluse, sani funa tome fiyoy fédew tome, fémanduo no damén begom kéluhanan. Amen.

16

I késégifa Pablowe

¹ Wén i ségetéwe libun féndawét Febe mangéy dob begome. Beeney dumo tome so munur bé Jesuse brab fiyoy adat ne. Atin béléewe tétabang gémalbek dob de munur dob ingéde Senkrea.

² Tayakuf gom damén sabaf bé Kadnane loo bé fatute rigoné tom do munur bé Jesuse. Atin tabang gom bé atiy kailanga nuwe, non médooy tétabang ne, atin tétabangén so begén.

³ Atin fefégerarém gom begén i Prisilahe brab Akilahe. Non beroy de dumo gu géménalbék bé galbék Jesu Kristowe.

⁴ Niray roy férénawa ruwe bé kétabanga ruwe begén, gédét ro féléhuén. Mélaw fésalamata ku bero loo soy de étew békén Judio do munur bé Kristowe.

⁵ Atin fefégerarém gom so begén i de munur sélimud dob lawi ro Prisilahe brab Akilahe. Brab fefégerarém gom so begén i Epenetowe, sani kégédawa kuwe dumo gu. Beeney sunguwe étew ménunur bé Kristowe dob Asia.

⁶ Atin fefégerarém gom so begén i Mariahe, sani mégérore gémalbékon begom.

⁷ Atin fefégerarém gom so begén i Andronikowe brab Juniase, sani de dumo gu Judio. Bé gétahé, beroy de dumo gu do férisu. I de apostol toow fo basana ro bero, brab ménunur ro bé Jesuse bé énda séna munuru de.

⁸ Atin fefégerarém gom so begén i Ampliatowe, sani kégédawa kuwe dumo tom munur bé Kadnane.

⁹ Atin fefégerarém gom so begén i Urbanowe, sani dumo tome gémalbék bé galbék Jesu Kristowe. Brab fefégerarém gom so begén i Estakiwe, sani kégédawa kuwe dumo gu.

¹⁰ Atin fefégerarém gom so begén i Apolose, sani ménfégitowe bé kéimu ne bé Kristowe. Atin fefégerarém gom so begén i de étew dob kuréngo Aristobuluse.

¹¹ Atin fefégerarém gom so begén i Herodione, sani dumo guwe Judio. Atin fefégerarém gom so begén i de étew dob kuréngo Narsisuse munur bé Kadnane.

¹² Atin fefégerarém gom so begén i Trifaenawe brab Trifosowe, sani de gémalbék bé galbék i Kadnane. Atin fefégerarém gom so begén i Peruse, sani kégédawa kuwe dumo gu, sani mégérore gémalbék bé galbék i Kadnane.

¹³ Atin fefégerarém gom so begén i Rufuse, sani ménbantuge gémalbék kay Kadnane. Atin fefégerarém gom so begén i idéng ne, sani maake idéng gu so sabaf bé kégédaw ne begén.

¹⁴ Atin fefégerarém gom so begén i Asinkrituse, Flegon, Hermes, Patrobas, Hermas, brab de dumo ro munur.

¹⁵ Atin fefégerarém gom so begén i Filologuse, Julia, brab Nereuse, brab libu nuwe brab Olimpase

brab kéluhanay de dumo ro munur.

¹⁶ Atin fégito gom i kégédaw gome amuk sémégifa gom. I kéluhanay de munur fésamfayé roy késégifa ruwe begom.

¹⁷ Atin do dumo gu, ongoté ku dob begome bé ingat gom bé de émféséédél brab téromo bé ségiyowe kétoro bé féngganad gome. Férayu gom de inok énda kédané roy kéunur gome.

¹⁸ Non i de ni do étew, énda rigoné roy kétayay Kadnane Jesu Kristo. Yamula rigoné roy karowe kétayan. Atin tugio roy de énda séna féngganadén bé de furung kékérén ureté ro.

¹⁹ I kéluhana keye, énggelingoo key i fantage bé kéodoro kome bé Fiyowe Uret funa ku moror. Méuyotu fo ké gétiga kom i kéluhanay fiyowe. Endob énda damén gétiga kom i tete.

²⁰ Atin i Tuluse, sani émféfiyowe bé fédew tome, tabanga no begom inok tabana kom sékoy Satanase.

Atin mégédaw fo damén i Kadnane Jesus begom.

²¹ I Timoteowe, sani dumo guwe gémalbék, ségifaé no begom. Atin i Lusiowe brab Jasone brab Sosipatare do dumo gu Judio, ségifaé ro so begom.

²² Atin i begéne, Tersio sani fénsulat Pablowe bé ni, ségifaé ku so begom sabaf bé Kadnane.

²³ Atin i Gayowe, sani gefee bé lawie batio key brab sélimudo keye do munur, ségifaé no so begom. Atin i Erastowe, sani mitonge bé kurtae dob ni ingéd, brab Kartuse dumo tom, ségifaé ro so begom.

²⁴ Atin mégédaw fo damén i Kadna tome Jesu Kristo begom kéluhanan. Amen.

25 Dayéwé tom i Tuluse. Géféléégéto noy de kéunur tom bé Jesuse. Gérigono noy ni sabaf bé Fiyowe Uret fantag bé Jesu Kristowe ureté ku. Been i niy Fiyowe Uret énda gésobutoy de étew de non ménbunéy ménrugayén.

26 Endob béléewe, i Fiyowe Uret fantag bé Jesuse giton dob de sénulat i de sénarigoy Tuluse muret bé kékérén ne. Atin non sénugu i magufusae Tulus, fégétiga key bé de étew dob kéluhanay de ingéd, inok i kéluhanay de étew damén méginugut ro de.

27 Atin médayéw damén i sébaane Tulus. Enda i ségiyo saliyu bé Beene. Gétiga noy kéluhanane. Médayéw damén sabaf bé Jesu Kristowe taman sa taman. Amen.

Pablo

I Fiyowe Uret New Testament in Tiruray

copyright © 2002 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tiruray

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 9718260234

The New Testament

in Tiruray

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,

please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files

dated 29 Jan 2022

b0fb0c95-f209-5a97-9de8-b336c1289708